Káros és riasztó mellékhatásokkal is járhat a vagyonadó, de a Tisza már nem tud kifarolni mögüle

FARKAS ZOLTÁN, HVG.HU, 2026.10.01

Komoly kampány indult a színfalak mögött a formálódó vagyonadó ellen, amely egyes számítások szerint még azt a lendületet is elveszi, amelyet a gazdaság az uniós pénzekből meríthet. A szakmai körök felvetéseinek némelyikét érdemes lenne megfontolni.

„Nagy örömmel fogom befizetni a vagyonadót" – nyilatkozta a minap Kapitány István a Telexnek. Semmi ok kételkedni a gazdasági és energetikai miniszter szavaiban. A hosszú évtizedek óta stabil adórendszert működtető és azt betartató polgári társadalmakban a legnagyobb adófizetőket kifejezetten megbecsülik, ők maguk is büszkélkednek efféle érdemeikkel.

S bár Magyarországon ennek nincs hagyománya, Várkonyi Andrea is azzal jellemezte férje nagyszerűségét, hogy ő Magyarország legnagyobb adófizetője. Mészáros Lőrinc vagyonát a Forbes legutóbb 1786 milliárd forintra becsülte.

Ha a vagyonadó a tervezett formában valósul meg, a leggazdagabb magyarnak közel 15 milliárd forintot kell előteremtenie.

Az adóteher alapja ugyanis, mint hírlik, a nettó vagyon lesz. De ha adókötelezettségére a likvid pénzeszközei nem nyújtanak fedezetet, rákényszerül, hogy annak egy részét félezer cége osztalékából, részesedések értékesítéséből, jachtja, repülője, némely nagy értékű ingatlana eladásából teremtse elő.

A példa extrém, hiszen Mészáros Lőrinc karrierje megfelelő baráti és politikai háttér hiányában megismételhetetlen, vagyona pedig szinte átláthatatlan.

Kapitány István vagyonbevallása azonban ismert, ő alapvetően balatongyöröki ingatlanok és egy spanyol üdülő résztulajdonosa, ezekből aligha tesz szert hatalmas bevételre. Euró és forint értékpapírszámlán mintegy 6,3 milliárd forintot tart, készpénzben egymilliót, és nagyjából 110 millió forint számlakövetelése van. Tartozása nincs. Csupán 2024-ben a Shell globális alelnökeként 49 millió forintos juttatást érdemelt ki. Adóköteles vagyona számszerű felbecslésére a HVG nem vállalkozik, de

„ha az összértéke nagyjából hétmilliárd forintra taksálható, Kapitány Istvánnak cirka hatvanmillió forint vagyonadót kell előteremtenie."

Mivel miniszteri fizetését a Magyar Koraszülött és Újszülött Mentő Alapítványnak utalja, ezt a közterhet befektetései és ingatlanai hozamából, megtakarításaiból kellene összehoznia. És nem csupán egyetlen évben, hanem mindaddig, amíg az adó érvényben van.

A vagyonadó elfogadása előtt máris ezrek méricskélik, miből fogják azt kifizetni, vagy éppen azt méregetik, milyen manőverrel lehet minimalizálni. Az új teher megítélésében eleve több ellentétes szempont keveredik. Aki fizetni kényszerül, azzal érvel, hogy egyszer már adózott jövedelméből képzett vagyonát adóztatják újra. Aki az Orbán-kormány felfelé támogató, lefelé kíméletlen politikája következtében képtelen volt tartós megtakarításra, könnyen rávágja: most legalább fizetnek a gazdagok.

A mai közbeszédben amúgy is összekeveredik a gyanúsan szerzett vagyonok elszámoltatása és az igazságosabb közteherviselés igénye. Ebben Magyar Péter miniszterelnök sem ártatlan: amikor Szolnokon

azon gúnyolódott, hogy Várkonyi Andrea majd segít elmagyarázni „szerelmetes urának” a részleteket, az adó büntetőjellegére is utalt.

Komoly félelmek előzik meg a vagyonadó 2027. eleji bevezetését, holott a pénzügyi kormányzat várta s befogadta a szakmai véleményeket. Azok a tanácsadók, amelyek a sajátjukat nyilvánosan vállalják, többnyire ekként summázzák mondandójukat: nem ellenzik, de arra figyelmeztetnek, hogy nehéz lesz jól megtervezni, és ha nem ez történik, az adó többet árt, mint használ.

AMIRE NEM ÁRT FIGYELNI: INTŐ KÜLFÖLDI PÉLDÁK

Az érvelésben gyakran hozakodnak elő nemzetközi példákkal, például azzal, hogy az 1990-es években tucatnyi OECD-országban volt vagyonadó, most viszont már csak négyben (a tőkejövedelmeket nem adóztató Svájcban, Spanyolországban, Norvégiában és Kolumbiában). A megszüntetés tipikus oka a tőkemenekítés veszélye, az egyenlő elbánás elvének megsértése, illetve az volt, hogy beszedése hatalmas apparátust igényel, és azzal is viszonylag csekély összeget sikerült begyűjteni.

Két ország példája látványosan mutatja, hogy ezzel az adóval valóban nem árt vigyázni. Németországban 1952-ben vezették be, és 1995-ben szüntették meg az Alkotmánybíróság ítélete alapján, amely kimondta, hogy az egyes vagyontárgyak felértékelése különbözőképpen történik, a pénzügyi eszközöké piaci értéken, az ingatlanoké viszont rég elavult, úgynevezett egységesített érték alapján, ami nem igazságos. (A magyar Alkotmánybíróság is az értékmegállapítás bizonytalanságai miatt torpedózta meg a Bajnai-kormány vagyonadóját 2010 elején.)

Franciaországban a nagy vagyonok adóját Francois Mitterrand elnök és kormánya vezette be 1982-ben, miniszterelnökként Jacques Chirac 1986-ban eltörölte, majd Mitterrand 1989-ben szolidaritási adóként újraélesztette, végül Emmanuel Macron kezdeményezésére 2018-tól ingatlanvagyon-adóra egyszerűsítették.

Addigra mintegy hatvanezren vittek külföldre összesen kétszázmilliárd euró körüli vagyont. Távozásuk csökkentette a költségvetés egyéb bevételeit is, ami az utólagos kalkuláció szerint évente átlagosan 0,2 százalékponttal vetette vissza a gazdasági növekedést. A döntés árnyoldala, hogy a vagyoni különbségek azóta tovább nőttek.

A MAGYAR HELYZET

A vagyoni különbségek Magyarországon is megugrottak, a legnagyobb vagyonok eredete átláthatatlan, és irritáló méreteket öltöttek. A felső tized a vagyon bő kétharmadát birtokolja, a legfelső egy százalék pedig legalább a harmadát, ezzel Magyarország az EU egyik leginkább egyenlőtlen társadalma lett – derül ki a World Inequality Database adataiból.

A pénzügyi vagyon koncentráltsága Magyarországon magas, annak 72 százalékát a felső tized birtokolja, míg Németországban a hatvan százalékát – összegezte az MNB 2025-ös megtakarítási jelentése. Az inflációs években az áremelkedés az alacsony jövedelmű háztartások vagyonát megcsapolta, miközben a tehetős háztartások szépen profitáltak a magas kamatokból és állampapírhozamokból, a tőzsdei és az ingatlanárak emelkedéséből.

A készülő vagyonadóról kiszivárgott hírek szerint az adóalapot és az adót a magyarországi vagyonok után a Nemzeti Adó- és Vámhivatal számítaná ki az egyes nyilvántartások alapján, a külföldi vagyontárgyak után fizetendő részt önbevallással kell hozzátenni.

A várt költségvetési bevétel 150–200 milliárd forint között lehet.

Az adó alapjául szolgáló vagyonelemeket a lehető legszélesebb körben értelmezik majd, a külföldi ingatlant, ott tartott értéktárgyakat, befektetéseket és más értékeket is beleértve. Csak az életvitelszerűen lakott otthon értéke, egyes ingóságok és a tízmillió forintnál olcsóbb gépkocsi nem tartoznak bele. Az adót az egymilliárd forint feletti vagyonrész után kell majd megfizetni, egy kiszivárgott előkészítő dokumentum alapján személyenként, így a családi vagyon bizonyos szabályok szerint oszthatóvá válik.

Az adó a tehermentes, nettó vagyon után fizetendő, a kulcsa egy százalék, ám Magyar Péter bejelentése alapján 500 milliárd forintnál belép egy második kulcs (a vagyonosodási listák alapján legfeljebb három-

négy személy tartozhat ebbe a körbe, Mészáros Lőrinc és Csányi Sándor biztosan, a harmadik Felcsuti Zsolt és a negyedik Veres Tibor nettó vagyona ezt a határt valószínűleg nem lépi át).

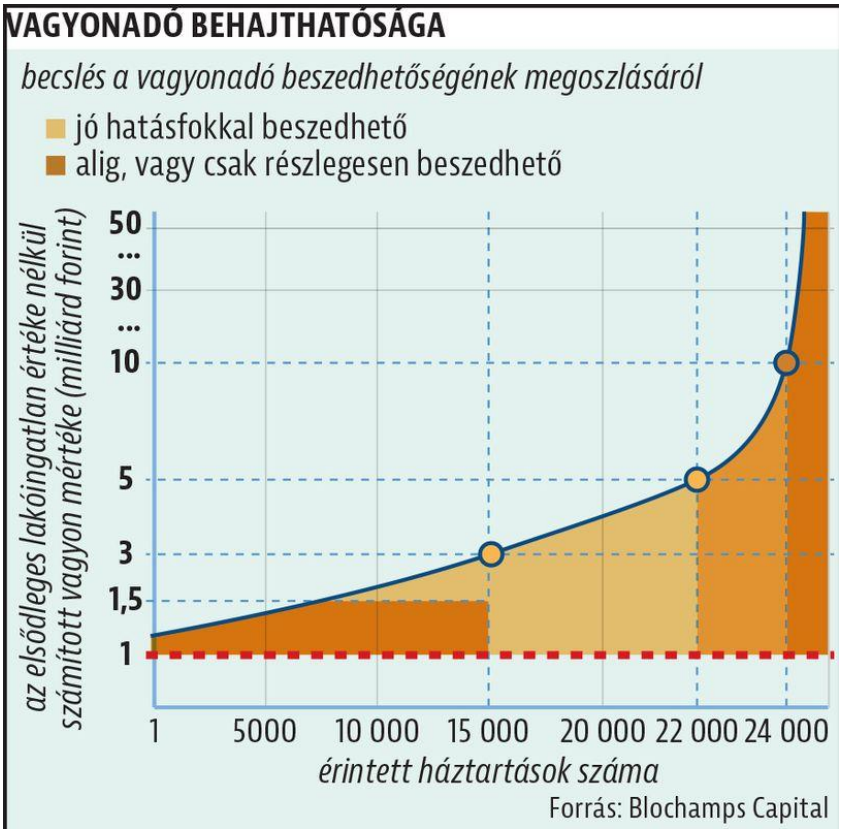
A potenciális adóalanyok száma legfeljebb 10-12 ezer körül lehet. Közülük nagyjából 6400 személynek van egymilliárd forintot meghaladó céges vagyon a birtokában, együttesen 30 ezermilliárd forintos értékkel

– összegezte Csorbai Hajnalka, a Joint Venture Szövetség (JVSZ) elnöke, az Opten igazgatója.

Bár a cégérték megállapításának fejlett eszköztára van, a korrekt értéknek több adószakértő azt tartaná, amelyen az adóhatóság a részesedést hajlandó lenne megvásárolni. A piacon ugyanis minden annyit ér, amennyiért van rá vevő. „Azt mondod, szerinted ennyit ér, akkor vidd" – válaszolhatná ebben a virtuális világban a tulajdonos az adóhatóságnak. Ennek hiányában az értékelés alapja a saját tőke vagy a nyereségtermelő képesség lehet, a kiszivárogtatott tervezet alapján egyharmad-kétharmad arányban.

KELLEMETLEN MELLÉKHATÁSOK

A fő aggálynak pedig azt tekintik a szakértők, hogy a vagyonadó torzít, az üzleti szektor magyar tulajdonosai versenyhátrányba kerülnek a külföldi tulajdonú riválisaikkal szemben. Nagy értékű ingatlanok befektetési célú vásárlása esetén szintén ez történik, hiszen a magyar tulajdonosok hozamát az adó apasztja – bár amennyiben Tiborcz István az áldozat, tömeges sajnálkozás nem várható.

A torzításnak ellenszere, ha a külföldi tulajdonú ingatlanokat is megadóztatják. Az adó befizetése pedig azokat is pénzzavarba hozhatja, akik tetemes örökségen ülnek, de nincs tartósan magas bevételük. Az egyszázalékos kulcs bizonyos ágazatokban – például a 3–4 százalékos profitrátával működő élelmiszeriparban, kiskereskedelemben – nehezen kigazdálkodható terhet jelenthet.

A kellemetlen mellékhatások széles tárházába tartozik, hogy a vállalkozások fejlesztéséhez szükséges értékes eszközök beszerzése helyett olcsóbb megoldásokra, például az élőmunka alkalmazására ösztönöz, visszavetheti a kutatás-fejlesztést, az innovációt. „A hatékonyságot tőkekivonással nem lehet javítani" – summázta Csorbai Hajnalka.

Amennyiben valamely tulajdonosnak az adó megfizetése végett a cégeiből évről évre a tervezettnél nagyobb osztalékot kell kivennie, elállhat fejlesztésektől, beruházásoktól, megválhat dolgozói egy részétől.

A legriasztóbb fejlemény azonban az lehet, ha a leggazdagabb vállalkozói réteg netán csomagol, külföldre távozik, amire bőven van nemzetközi példa. Ezt a szándékot tőkekivonási adóval lehetne csillapítani.

LENULLÁZZA AZ UNIÓS PÉNZEK POZITÍV HATÁSAIT?

A legrémisztőbb forgatókönyv szerint a vagyonadó visszafogja a gazdasági növekedést. Az amerikai közgazdász Paul H. Douglas és a matematikus Charles Cobb által megalkotott képlet alapján az adó miatt a gazdaságból kivont tőke következtében a növekedés évi 0,1–0,2 százalékkal csökkenne. Ez húsz év alatt összességében 2,5–3 százalékkal laposabb növekedési pályát eredményezne, mint vagyonadó nélkül.

Ennél is pesszimistább eredményt hoz a közgazdasági Nobel-díjas amerikai Robert Solow és az ausztrál Trevor Swan modellje, ezt alkalmazva a beruházások visszafogása miatt a hosszú távú lassító hatás összesen

3–4 százalék lehet, a müncheni Ifo gazdaságkutató dinamikus egyensúlyi modellje alapján pedig az öt százalékot is meghaladná.

Mindez annyit tesz, hogy nagyjából lenullázná az ingyenes uniós támogatások gazdaságélénkítő hatását.

A számítás forrását a JVSZ elnöke nem fedte fel, de az ismeretlen szerzők erős makrogazdasági érvekkel szolgálnak a céges részesedések vagyonadóztatása ellen.

KÉNYSZERHELYZETBEN A TISZA

Az egymilliárd forintos küszöbérték túl alacsony, a magasabb jobban célozná a valóban kiemelkedő vagyonokat – vetette fel Karagich István, a Blochamps pénzügyi tanácsadó ügyvezetője, aki szerint tízmilliárdos határnál sem folyna be számottevően kisebb bevétel, viszont

„jelentősen kevesebb itthon termelő, vagyonát itthon tartó hazai vállalkozót kényszerítene értékbecslési, nyilatkozati és likviditási kockázat alá."

Tanácsadói körökben is felvetődött a sávos adóztatás ötlete, bár nem feltétlenül úgy, ahogy a kormányfő megpendítette. Az egyes sávok küszöbértéke a vagyon nagyságától függően enyhén emelkedne, ami célzottabbá tenné az adót. Az adminisztrációt és ellenőrzést pedig átalányadózással lehetne mérsékelni, amire van nemzetközi példa.

A JVSZ óvatosan felveti, mi lenne, ha a vagyonadót csak egyszeri különadóként vetnék be, amit a költségvetés extra hiányával lehetne megindokolni, hiszen így még nem késztetné menekülőre a vagyonosokat. Ezt a lehetőséget azonban Kövesdy Attila adóügyi államtitkár a GKI-konferencián kizárta.

Tőzsdei körökben attól tartanak, hogy ha a cégértéket az aktuális részvényárfolyam alapján állapítják meg, a kisebb vállalkozások kivonulhatnak a BÉT-ről, hiszen a cégérték meghatározásának más módszerei szerényebb számot hozhatnak.

A Blochamps radikális javaslata úgy szól, hogy a céges részesedéseket egy az egyben ki kell vonni az adóalapból. A JVSZ ezt a lehetőséget azzal árnyalná, hogy legalább azt az összeget le lehessen írni belőle, amit visszaforgatnak a cégbe.

Ha a beruházások, fejlesztések és közösségi célú támogatások összegével csökkenthető az adóalap, az állam akár a teljes tervezett adóbevételt elbukhatja, viszont más adókból több folyna be

– vetette fel a HVG kérdésére Csorbai Hajnalka.

A kormányzat kényszerhelyzetben van: egyrészt a vagyonadó fontos kampányüzenet volt, és azóta beépült az elszámoltatási akciósorozatba, másrészt a magyar adórendszer annyi sebből vérzik, hogy sürgősségi műtéttel képtelenség meggyógyítani.

A kilencszázalékos társasági adó túl alacsony, az EU-n belül szinte paradicsomi állapotokat jelent, de emelését a Magyarországon éppen emiatt megtelepült külföldi cégek aligha fogadnák el.

Holott hat százalékpontos plusz bőven kiváltaná a vagyonadót, és a 15 százalékos társasági adó éppen elérné a globális minimumadót.

Igaz, ebben az esetben az iparűzési adót is újra kellene gondolni. Szintén alacsony az egykulcsos szja, amely tele van kedvezményekkel, adómentességekkel, ám ezt az Orbán-kormány tabusította; bármilyen módosításának, progresszív irányba történő elmozdításának súlyos politikai kockázata van.

Az áfa viszont túl magas, ám a költségvetés egyik legfőbb támasza, ezért nehezen mérsékelhető. Mindemellett a költségvetés tele van ideiglenesnek, átmenetinek meghirdetett, ám tartósan működtetett, a piaci viszonyokat torzító különadókkal, ezektől mielőbb meg kellene szabadulni. És ezek csupán a fő tételek. Magyarán, át kellene szabni a kabátot – amelyre rövidesen újabb gomb kerül.

https://hvg.hu/360/20261001_hvg-vagyonado-veszelyek-karos-mellekhatasok